Svet
Evropske unije

Bruselj, 18. november 2014
(OR. en)

15559/14

FREMP 206
COHOM 155
JAI 877
DROIPEN 133
SOC 784
JUSTCIV 293
COPEN 285

DOPIS O TOČKI POD „I/A“

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov (2. del)/Svet
Št. predh. dok.:	15558/14 FREMP 205 COHOM 154 JAI 876 DROIPEN 132 SOC 783 JUSTCIV 292 COPEN 284 14416/14 FREMP 174 JAI 783 DROIPEN 121 SOC 701 JUSTCIV 246 COHOM 143 COPEN 253
Zadeva:	Osnutek sklepov Sveta o spodbujanju in varstvu otrokovih pravic

I. UVOD

1. Delovna skupina FREMP je o osnutku sklepov o spodbujanju in varstvu otrokovih pravic razpravljala na sestanku 3. novembra 2014. V prilogi je kompromisno besedilo, pripravljeno po dodatnih pisnih posvetovanjih z delegacijami.

II. ZAKLJUČEK

2. Coreper naj potrdi, da se osnutek sklepov iz priloge k temu dopisu predloži v sprejetje Svetu PNZ, ki bo zasedal 4. in 5. decembra.

PRILOGA

Osnutek sklepov Sveta
o spodbujanju in varstvu otrokovih pravic

SVET EVROPSKE UNIJE SE –

GLEDE NA TO, da je spodbujanje varstva otrokovih pravic eden od splošnih ciljev Evropske unije, kot je zapisano v členu 3(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU), v skladu s katerim EU spodbuja varstvo pravic otroka, in v členu 3(5) PEU, ki določa, da EU v odnosih s preostalim svetom prispeva k varstvu človekovih pravic, predvsem pravic otrok;

OPOZARJAJOČ, da so otrokove pravice zajamčene v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.[1] Člen 24 Listine EU o temeljnih pravicah določa načelo interesa otroka kot prvenstveno merilo pri vseh ukrepih, ki se nanašajo na otroke, določa tudi, da imajo otroci pravico do potrebnega varstva in skrbi za zagotovitev njihove dobrobiti ter da se njihovo mnenje upošteva v stvareh, ki jih zadevajo, v skladu s starostjo in zrelostjo. Prav tako otrokom jamči pravico do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema, če to ni v nasprotju z njihovimi koristmi. Poleg tega člen 32 Listine prepoveduje delo otrok in jamči varstvo mladih pri delu;

OB obeleževanju 25. obletnice sprejetja Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah (UNCRC)[2]. Načela in standardi te konvencije morajo biti še naprej vodilo za politike in ukrepe EU, ki zadevajo otrokove pravice;

---

[1] Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, UL C 83, 30.3.2010.

[2] Na voljo na: http://www.unicef.org/crc/.Prvi izbirni protokol h Konvenciji ZN o otrokovih pravicah obravnava udeležbo otrok v oboroženih spopadih; drugi izbirni protokol prodajo otrok, otroško prostitucijo in otroško pornografijo, tretji izbirni protokol pa o postopku naznanitve.

OB UPOŠTEVANJU Konvencije ZN o pravicah invalidov[3], ki v 7. členu od držav pogodbenic zahteva, da sprejmejo vse potrebne ukrepe, s katerimi invalidnim otrokom zagotovijo, da lahko enako kot drugi otroci uživajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine;

POTRJUJOČ, da so države članice primarno odgovorne za spodbujanje in varstvo človekovih pravic, vključno z otrokovimi pravicami;

PODZRAVLJAJOČ napredek, ki je bil dosežen z uspešnim udejanjenjem Agende EU za otrokove pravice (2011–2014)[4], v kateri so bili opredeljeni načela in cilji EU na tem področju, pri katerih je šlo za to, da se zagotovi, da bodo pri vseh politikah EU, ki zadevajo otroke, spoštovane njihove pravice, v njej pa je bilo določenih tudi enajst konkretnih ukrepov, ki jih je morala izvesti Komisija;

OB UPOŠTEVANJU obstoječe zakonodaje Unije s področja varstva otrok, zlasti Direktive 2011/92/EU z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji[5], Direktive 2011/36/EU z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev[6]; Direktive 2012/29/EU z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj[7] in Uredbe 606/2013 z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah[8];

---

3 Na voljo na: http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx.

4 Sporočilo Komisije „Agenda EU za otrokove pravice“, dok. 7226/11.

5 UL L 335, 17.12.2011. Popravki v UL L 18, 21.1.2012.

6 UL L 101, 15.4.2011.

7 UL L 315, 14.11.2012.

8 UL L 181, 29.6.2013.

OPOZARJAJOČ, da je Komisija novembra 2013 predložila predlog direktive o procesnih jamstvih za otroke, ki so osumljeni ali obdolženi v kazenskem postopku[9], in da je Komisija julija 2008 predložila predlog direktive o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost za horizontalno direktivo o nediskriminaciji[10];

OB UPOŠTEVANJU sklepov Evropskega sveta z zasedanja 26. in 27. junija 2014[11], v katerih je poudarjeno, da je treba nadaljevati prizadevanja za okrepitev pravic obtoženih in osumljenih oseb v kazenskih postopkih; izboljšati zaščito žrtev in preučiti okrepitev pravic oseb, zlasti otrok, v postopkih, da se olajša izvrševanje sodb na področju družinskega prava ter v civilnih in gospodarskih zadevah s čezmejnimi posledicami;

OB UPOŠTEVANJU posledic, ki jih imata revščina in socialna izključenost otrok za otroke in mlade, ter podatkov Eurostata[12], ki kažejo, da so v letu 2012 otroci revščino ali socialno izključenost v mnogih državah članicah tvegali bolj kot odrasli ali starejši, in OPOZARJAJOČ na dejstvo, da sta zgodnje ukrepanje in preprečevanje bistvenega pomena za oblikovanje učinkovitejših in uspešnejših, pa tudi varčnejših politik[13];

OB UPOŠTEVANJU sklepov Sveta z dne 5. in 6. junija 2014 o preprečevanju vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti, tudi pohabljanja ženskih spolnih organov, in boju proti njim[14];

---

9 Dok. 17633/13.
10 Dok. 11531/08.
11 Sklepi Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014, EUCO 79/14, točka 11.
12 http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion
13 Glej Priporočilo Komisije 2013/112/EU z dne 20. februarja 2013 „Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti“, UL L 59, 2.3.2013.
14 Dok. 9543/14.

OPOZARJAJOČ NA projekt, ki ga o otrocih, udeleženih v kazenskih, civilnih in upravnih sodnih postopkih razvija Komisija; prinesel bo celovit pregled nacionalnih zakonodaj in praks v zvezi z dostopom do sodnega varstva in procesnih jamstev v vseh 28 državah članicah EU[15];

IZREKAJOČ PRIZNANJE raziskavam Agencije EU za temeljne pravice (FRA) o otrocih, ki prosijo za azil in so brez spremstva ali so bili ločeni, otrocih, ki so žrtve trgovine z ljudmi, skrbništvu, dostopu do zdravstvenega varstva in izobraževanja za otroke z neurejenim statusom migranta in otroke romskega porekla[16] ter V PRIČAKOVANJU naslednjih publikacij FRA o nacionalnih sistemih zaščite otrok, invalidnih otrocih ter otrocih in pravosodju, oprtih na zbiranje podatkov in razgovore z delavci v pravosodju o položaju otrok v civilnih in kazenskih sodnih postopkih[17];

OB PRIZNAVANJU in ZAVEDAJOČ SE pomena dela, ki so ga opravile druge mednarodne organizacije, zlasti Združeni narodi (ZN) in Svet Evrope, ter njune osrednje vloge pri spodbujanju in varstvu otrokovih pravic[18];

ZAVEDAJOČ SE sodne prakse v zvezi z otrokovimi pravicami, ki jo je razvilo tako Sodišče Evropske unije kot tudi Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP);

ZAVEZUJE, DA BO:

1. organiziral tematske razprave o spodbujanju in varstvu otrokovih pravic v pripravljalnih telesih Sveta, kot so Delovna skupina za temeljne pravice, državljanske pravice in prosti pretok oseb (FREMP), Delovna skupina za človekove pravice (COHOM) ali po potrebi katera druga pristojna delovna skupina;

---

15 Več informacij na: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/rights-child/friendly-justice/index_en.htm.

16 Več informacij na: http://fra.europa.eu/en/theme/rights-child?page=projects.

17 Več informacij na: http://fra.europa.eu/en/project/2012/children-and-justice.

18 Glej na primer Strategijo Sveta Evrope o otrokovih pravicah za obdobje 2012–2015.

2. dosledno uporabljal „Smernice o metodoloških fazah, ki so potrebne za preverjanje združljivosti predlogov pripravljalnih teles Sveta s temeljnimi pravicami“[19], da se zagotovi, da se bo učinkovito uporabljal pristop, izhajajoč iz temeljnih pravic, tudi kar zadeva predloge, povezane z otrokovimi pravicami;

3. okrepil politično prepoznavnost spoštovanja otrokovih pravic tako, da bo z Evropskim parlamentom in Komisijo v rednem dialogu o politikah EU, ki zadevajo otroke;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ:

4. poskrbijo, da bo obstoječa zakonodaja Unije s področja zaščite otrok, zlasti Direktiva 2011/93/EU z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji[20], Direktiva 2011/36/EU dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev[21] in Direktiva 2012/29/EU z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj[22], v celoti in hitro prenesena v nacionalno zakonodajo in se bo izvajala v praksi;

5. v praksi poskrbijo, da bodo vsi otroci zaščiteni pred diskriminacijo in bodo uživali enake možnosti, da bodo lahko v celoti razvili svoj potencial;

---

19 „Smernice o metodoloških fazah, ki so potrebne za preverjanje združljivosti s temeljnimi pravicami na sejah pripravljalnih teles Sveta“, dok. 10140/11;„ “[Po odobritvi posodobiti sklicevanje, da bo ustrezalo različici za leto 2014.]

20 UL L 335, 17.12.2011, UL L 335, 17.12.2011. Popravki v UL L 18, 21.1.2012. Danska ni sodelovala pri sprejemanju te direktive, ki zanjo ni zavezujoča.

21 UL L 101, 15.4.2011, Danska ni sodelovala pri sprejemanju te direktive, ki zanjo ni zavezujoča.

22 UL L 315, 14.11.2012, Danska ni sodelovala pri sprejemanju te direktive, ki zanjo ni zavezujoča.

6. okrepijo prizadevanja za preprečevanje revščine otrok v okviru strategije Evropa 2020 in prenašanja prikrajšanosti med generacijami, še posebej z osredotočenostjo na izvajanje priporočila Komisije 2013/112/EU „Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti“ (2013)[23], in sicer zlasti z ukrepi, ki so v prid: dostopu staršev do ustreznih virov v obliki plačane zaposlitve ter prejemkov v podporo otrokom in družinam, dostopu do cenovno sprejemljivih kakovostnih storitev (na primer vzgoje in varstva v zgodnjem otroštvu), in podpornim mehanizmom, ki spodbujajo sodelovanje otrok pri sprejemanju odločitev, ki zadevajo njihovo življenje;

7. podpišejo, ratificirajo in izvajajo Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (Carigrajsko konvencijo)[24], v kateri je priznano, da so otroci lahko žrtve nasilja v družini in obravnava tiste oblike nasilja nad ženskami, ki prizadenejo zlasti deklice, vključno s pohabljanjem ženskih spolnih organov in prisilnimi porokami, in ki vse člane družbe, predvsem moške in dečke, spodbuja, naj dejavno prispevajo k preprečevanju vseh oblik nasilja;

8. ratificirajo in uveljavijo Konvencijo Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolnim zlorabljanjem otrok (Lanzarotsko konvencijo)[25], ki med drugim določa, da pogodbenice konvencije sprejmejo zakonodajne ali druge ukrepe, potrebne za preprečevanje vseh oblik spolnega izkoriščanja in spolne zlorabe otrok in za zaščito otrok;

9. razmislijo o podpisu in ratifikaciji vseh treh izbirnih protokolov h Konvenciji ZN o otrokovih pravicah: o udeležbi otrok v oboroženih spopadih; o prodaji otrok, otroški prostituciji in otroški pornografiji ter o postopku naznanitve[26];

---

23 UL L 59, 2.3.2013.
24 http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/default_en.asp.
25 http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/children/default_en.asp.
26 Na voljo na: http://www.unicef.org/crc/.

10. okrepijo mehanizme za spremljanje otrokovih pravic in poročanje o njih ter pritožbe v zvezi z njimi, tudi prek neodvisnih institucij za spodbujanje in varstvo človekovih pravic v skladu s pariškimi načeli Združenih narodov ter izkoristijo morebitne ustrezne analize in kazalnike, ki sta jih razvili Evropska komisija in FRA[27];

11. razvijejo in okrepijo zbiranje, analizo in razširjanje celovitih in primerljivih podatkov o spoštovanju otrokovih pravic;

DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO POZIVA, NAJ:

12. otroke v celoti prepoznajo kot nosilce pravic in v vseh politikah, ki zadevajo otroke, zagotovijo spoštovanje načela interesa otroka;

13. učinkovito udejanjajo pravico otrok do tega, da povedo svoje mnenje, da se z njimi posvetuje in da sodelujejo pri vseh vprašanjih, ki jih zadevajo, in sicer zlasti tako, da se vsem otrokom zagotovi priložnost, da se izrazijo, in da se zagotovi, da se tem stališčem v skladu s starostjo in zrelostjo otrok nameni ustrezna pozornost;

14. sprejmejo učinkovite ukrepe za zagotavljanje enakopravnega dostopa vseh otrok – tudi tistih v ranljivih okoljih, ki bi lahko postali žrtve različnih vrst diskriminacije na podlagi spola, rasnega ali etničnega porekla, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti – do kakovostnega izobraževanja, stanovanja, zdravstvenih in varstvenih storitev;

15. posebno pozornost namenjajo mladoletnikom brez spremstva, ki emigrirajo in/ali potrebujejo zaščito;

---

27 „Developing indicators for the protection, respect and promotion of the rights of the child in the EU“ (Razvoj kazalnikov o varstvu, spoštovanju in spodbujanju otrokovih pravic v Evropski uniji) na voljo na: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/358-RightsofChild_summary-report_en.pdf; kazalniki iz raziskave o otrocih v sodnih postopkih so na voljo v glavnem seznamu (Masterlist) na: www.childreninjudicialproceedings.eu.

16. okrepijo prizadevanja za otrokom prijazno pravosodje in pravosodne postopke, pri katerih bodo upoštevane potrebe otrok, da bi tako izboljšali sodelovanje med nacionalnimi organi in olajšali dostop otrok do pravosodja;

17. zagotovijo ali okrepijo ustrezno usposabljanje, podporo in usmeritve za zadevne strokovnjake na njihovih strokovnih področjih, ko delajo z otroki, pri čemer naj se zlasti osredotočijo na krepitev usposobljenosti za sporazumevanje z otroki na njim primerni ravni dojemanja in ob upoštevanju njihovih potreb, ter naj samim otrokom omogočijo dostop do informacij o človekovih pravicah, tudi v okviru izobraževanja in usposabljanja, kar je v skladu z deklaracijo ZN o izobraževanju in usposabljanju v zvezi s človekovimi pravicami ter svetovnim programom te organizacije za izobraževanje na področju človekovih pravic;

18. okrepijo nadnacionalno sodelovanje in izmenjujejo najboljše prakse glede zbiranja, analize in razširjanja podatkov, da bi lahko učinkoviteje obravnavali primere ugrabitev otrok, pogrešanih otrok in združitev družin ter žrtve trgovine z ljudmi, spolnega izkoriščanja in najhujših oblik dela otrok, ter med drugim preprečujejo in se bojujejo proti otroškemu spolnemu turizmu;

19. okrepijo prizadevanja v skrbi, da bi – tudi prikrajšani in invalidni – otroci v celoti uživali koristi vseh novih tehnologij in interneta, ob izboljšanju njihove varnosti in zaščite;

KOMISIJO POZIVA, NAJ:

20. v skladu z načeli boljše priprave zakonodaje pripravi prenovljeno Agendo EU za otrokove pravice;

21. prednostno obravnava ukrepe politike, ki prispevajo k preprečevanju revščine in socialne izključenosti otrok ter boju proti njima, in ki so državam članicam v pomoč pri črpanju temu namenjenih evropskih strukturnih in investicijskih skladov;

22. spodbuja in podpira države članice pri pripravi integriranega pristopa do sistemov zaščite otrok, in sicer prek opredelitve obstoječih instrumentov in priložnosti za interakcijo na ravni EU, ki bi lahko bili uporabni v ta namen;

23. okrepi usklajevanje z državami članicami, med drugim tako, da jim pomaga pri izmenjavi in razvoju najboljših praks;

24. izboljša strateško sodelovanje z zunanjimi deležniki (mednarodne organizacije, akademski krogi in civilna družba ter partnerske države, kjer je ustrezno);

USTREZNE ORGANE, URADE IN AGENCIJE UNIJE POZIVA:

25. FRA, Evropski azilni podporni urad (EASO), Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), Evropsko policijsko akademijo (CEPOL), FRONTEX, Eurojust in Europol, naj ustrezno svojim mandatom in strokovnim področjem nadaljujejo prizadevanja za varstvo otrokovih pravic;

26. naj v skladu s svojimi mandati združujejo svoje znanje;

27. FRA, naj pripravi nadaljnje raziskave na področju otrokovih pravic, in sicer s študijami, v katere bo zajeta celotna EU, o nediskriminaciji in dobrobiti otrok ter o razmerah, v katerih živijo določene skupine v EU; FRA bi morala v tem okviru nadaljevati svojo prakso, ki temelji na členu 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, in otroke še naprej vključevati v svoje raziskave, ob upoštevanju interesa otroka ter določb nacionalnih zakonodaj;

28. FRA, naj nadaljuje raziskave o otrocih v sodnih postopkih;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, VISOKEGA PREDSTAVNIKA IN KOMISIJO, NAJ:

29. zagotovijo, da se v pristopu, utemeljenem na pravicah, ki ga je Svet podprl v sklepih iz maja 2014[28], ustrezno upoštevajo otrokove pravice in njihovo vključevanje v vse politike in ukrepe EU, kar se zahteva tudi v Evropskem soglasju o razvoju iz leta 2005 in v Smernicah EU o varstvu in spodbujanju otrokovih pravic iz leta 2008, prednostna naloga pa je tudi krepitev sposobnosti vseh zadevnih akterjev EU na področju otrokovih pravic;

30. v skladu s strateškim okvirom EU ter akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo še naprej odločno spodbujajo in varujejo otrokove pravice[29];

31. v skladu s svojimi pristojnostmi okrepijo podporo partnerskim državam pri preprečevanju vseh oblik nasilja nad otroki, med drugim prek podpiranja reform zakonodaje in krepitve sposobnosti za spodbujanje in varovanje otrokovih pravic na nacionalni ravni, kar je v skladu s Smernicami EU o otrokovih pravicah in Smernicami EU o otrocih v oboroženih spopadih[30];

32. podpirajo pobudo civilne družbe z naslovom Poziv k svetovni raziskavi o otrocih, ki jim je odvzeta svoboda[31], da bi lahko zbrali celovite podatke in statistike z vsega sveta glede števila in razmer v zvezi z otroki, ki so pridržani, si delili najboljše prakse ter pripravili priporočila za učinkovite ukrepe;

---

[28] Dok. 9987/14.

[29] Dok. 11855/12.

[30] Na voljo na: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/GuidelinesChildren.pdf

[31] Na voljo na: https://www.defenceforchildren.org/newsletter/special-newsletter/423-special-newsletter-call-for-a-global-study-on-children-deprived-of-liberty-april-2014.html

33. ostanejo dosledno zavezani spodbujanju in varovanju otrokovih pravic, tudi prek političnega dialoga s tretjimi državami, ter se okrepljeno zavzemajo za ratifikacijo in učinkovito izvajanje Konvencije ZN o otrokovih pravicah in njenih izbirnih protokolov;

34. učinkovito in celovito obravnavajo kratko-, srednje- in dolgoročne posledice oboroženih spopadov za otroke ter v zvezi s tem še naprej podpirajo zadevne akterje in sodelujejo z njimi, mdr. tudi kampanjo z naslovom „Otroci, ne vojaki“[32], katere pobudnika sta posebna predstavnica generalnega sekretarja ZN za otroke v oboroženih spopadih in Unicef v sodelovanju z drugimi partnerji ZN, in naj bi pripomogla k prenehanju in preprečevanju novačenja in uporabe otrok s strani nacionalnih varnostni sil do leta 2016;

35. ostanejo dosledno zavezane izkoreninjenju najhujših oblik dela otrok do leta 2016 ter dosledno udejanjajo sklepni dokument s tretje svetovne konference o delu otrok, ki je od 8. do 10. oktobra 2013[33] potekala v Brasilii, in časovni načrt za odpravo najhujših oblik dela otrok[34] do leta 2016, sprejet na svetovni konferenci o delu otrok v Haagu leta 2010;

36. odpravijo vse oblike diskriminacije zoper deklice in ženske ter sprejmejo ukrepe za obravnavo stereotipnega dojemanja vlog spolov in drugih predsodkov, ki jih podpihuje misel o podrejenosti ali nadrejenosti katerega od spolov, ter v tej zvezi vidik spola vključijo v vse politike ter programe razvoja in človekovih pravic, tudi tiste v zvezi z otroki in tiste, ki zadevajo zgolj deklice[35];

---

32 https://childrenandarmedconflict.un.org/children-not-soldiers/

33 Na voljo na: http://www.ilo.org/ipec/Campaignandadvocacy/BrasiliaConference/lang--en/index.htm

34 http://www.ilo.org/ipecinfo/product/viewProduct.do?productId=13453

35 K temu je leta 2012 pozval tudi Svet ZN za človekove pravice v resoluciji A/HRC/RES/19/37, 17a.

37. nadalje razvijejo in okrepijo strategije za preprečevanje in odpravo vseh oblik nasilja nad deklicami, vključno s spolnimi zlorabami in škodljivimi tradicionalnimi praksami in običaji, tudi pohabljanjem ženskih spolnih organov, porok otrok ter zgodnjih in prisilnih porok, in sicer prek sprejemanja in izvrševanja zakonodaje in – kjer je ustrezno – priprave celovitih, večdisciplinarnih in usklajenih nacionalnih načrtov, programov ali strategij za zaščito deklet, pa tudi prek spodbujanja pobud za boljšo ozaveščenost in socialno mobilizacijo za varstvo njihovih pravic[36] ter izobraževanja na področju človekovih pravic;

38. v skladu s členom 7 Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah na nacionalni, regionalni in lokalni ravni nenehno izboljšujejo ozaveščenost glede pomena evidence rojstev.

---

[36] K temu je leta 2008 pozval tudi Svet ZN za človekove pravice v resoluciji A/HRC/7/L.34.Rev.1, 23b.